

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Partie polityczne i systemy partyjne (Wykład), PG_00190989						
Kierunek studiów	Politologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2028/2029		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	3	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	5	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Katarzyna Kamińska-Korolczuk					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	<p>Zapoznanie studentów z podstawowymi terminami związanymi z systemami partyjnymi. Doskonalenie umiejętności operowania pojęciami z zakresu teorii systemów partyjnych i teorii partii. Nabycie umiejętności wypowiedzania się językiem teorii partii. Rozwijanie zdolności dostrzegania i pojmowania zjawisk oraz procesów politycznych zachodzących w systemach partyjnych omawianych państw. Kształtowanie zdolności konfrontowania rzeczywistości politycznej z teorią.</p>						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_K06] Jest przygotowana do krytycznej oceny procesów i zjawisk historycznych, ekonomicznych, społecznych oraz kulturowych dzięki świadomości zachodzących zależności między nimi a polityką.	odnosi się do poznanych faktów, analizuje różne źródła	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W11] Zna w zaawansowanym stopniu mechanizmy rządzenia i podejmowania decyzji politycznych, w tym zna zasady i związki zachodzące między zarządzaniem, organizowaniem i inne interakcje na linii przedsiębiorczość i polityka, ma zaawansowaną wiedzę na temat zagrożeń i wyzwań stojących przed polityką w tym o zasadach tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości.	- omawia podstawowe procesy zachodzące w systemach partyjnych wybranych państw	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[POLL3_U13] Umie przygotowywać wystąpienia ustne dotyczące zagadnień szczegółowych z zastosowaniem źródeł oraz ujęć teoretycznych.	prezentuje treści na uzgodniony temat	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U09] Umie analizować i oceniać proces rządzenia i podejmowania decyzji oraz dostrzegać ich konsekwencje.	wie jak przebiega proces wyborczy, zna znaczenie frekwencji wyborczej, wie jak kształtują się trendy dotyczące partycypacji społecznej/politycznej w wybranych państwach	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U05] Posiada umiejętności niezbędne dla partycypacji w życiu publicznym, umie samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie.	samodzielnie uzupełnia wiedzę, poszukuje informacji w różnych źródłach, weryfikuje tę wiedzę podczas dyskusji	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U03] Posiada umiejętności w zakresie prognozowania procesów i zjawisk politycznych ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla porządku prawnego, społecznego i politycznego.	omawia poznane procesy zachodzące w systemach partyjnych wybranych państw, wyciąga wnioski i rekomendacje	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U02] Potrafi analizować i opisywać genezę oraz przebieg procesów i zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych, prawnych, etycznych i kulturowych w ujęciu historycznym oraz we współczesnym państwie i na świecie, wykorzystując wiedzę teoretyczną.	- omawia podstawowe procesy zachodzące w systemach partyjnych wybranych państw, dostrzega ewentualne analogie czy zależności	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K05] Ma potrzebę uzupełniania, poszerzania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności.	samodzielnie znajduje informacje na temat bieżących wydarzeń, uzupełnia wiedzę z różnych źródeł	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W05] Posiada zaawansowaną wiedzę o państwie, polityce i prawie oraz o zasadach funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym.	- definiuje podstawowe pojęcia związane z teorią partii i systemów partyjnych, - wymienia rodzaje systemów politycznych i partyjnych i ich cechy, - opisuje zasady prawa wyborczego w omawianych państwach, - omawia podstawowe procesy zachodzące w systemach partyjnych wybranych państw.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu	<p>Zachowania polityczne i wyborcze, wprowadzenie w zagadnienia definicyjne. Pojęcie systemu - co to jest, z jakich elementów się składa, jakie zachodzą oddziaływania, pojęcia: otoczenie, granica systemu, sprzężenie zwrotne, transformacja, konwersja wewnątrzsystemowa, koncepcja Davida Eastona. System jako normy - role społeczne, granice ról społecznych. Podziały społeczno-polityczne - teoria Lipseta i Rokkana. Kultura polityczna wg Almonda i Verby, jej rodzaje - definiowanie i cechy. System jako oddziaływanie instytucji, trójpodział władzy, zależności między władzami. Władza i jej źródła, rodzaje władzy. Państwo, podziały, rodzaje, teorie, cechy i wpływ na system partyjny. Pojęcia: pluralizm polityczny, anomia, alienacja władzy, legitymacja do rządzenia i legitymizacja władzy. Autorytaryzm, totalitaryzm, dyktatura, autokracja i anarchia - definiowanie i główne cechy. Instytucjonalizacja partii politycznych na świecie. System partyjny jako determinanta systemu wyborczego czy system wyborczy jako determinanta systemu partyjnego? Systemy wyborcze i ich wpływ na kształt systemu politycznego. Ewolucja systemów partyjnych na przykładzie wybranych państw świata. Systemy partyjne case study.</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin ustny	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>W. Sokół, M. Żmigrodzki (red.), Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienia teorii i praktyki politycznej, Lublin 2005 i następne - połowa książki, do rozdziału o polskich partiach politycznych,</p> <p>D. Nohlen, Prawo wyborcze i system partyjny. O teorii systemów wyborczych, Warszawa 2004 i nast. - fragmenty</p> <p>K. Kamińska-Korolczuk, Polityka i media a kryzys zaufania. Polityka informacyjna mocarstw w czasie zagrożenia, Gdańsk 2021 - fragmenty.</p> <p>K. Kamińska-Korolczuk, Zmiany w kształcie systemu partyjnego Republiki Federalnej Niemiec na przełomie XX i XXI wieku [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski (red.), Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, seria: Między Teorią a Praktyką Funkcjonowania Systemów Politycznych i Partyjnych, Wydawnictwo Athenae Gedanenses, Gdańsk 2018, s. 47-66.</p> <p>K. Kamińska-Korolczuk, Między ryzykiem a korzyścią - znaczenie zmian wprowadzanych w polityce imigracyjnej dla systemów politycznych wybranych państw Unii Europejskiej (w:) Systemy polityczne i komunikowanie polityczne w Europie i na świecie, [dokument elektroniczny]/red. nauk. K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Gdańsk 2016, s. 94-135, książka do pobrania: https://issuu.com/politologiaug/docs/mi_dzy_teori_a_praktyk_funkcjo_ee84c37716d8b6</p> <p>G. Ronek, Brytyjska Partia Pracy wobec globalizacji - koncepcja trzeciej drogi [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, Gdańsk 2018.</p> <p>Ł. Denel, Potencjalne zmiany w brytyjskim systemie partyjnym jako efekt uboczny referendum dotyczącego członkostwa Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, Gdańsk 2018.</p> <p>M. Kozerski, Pozycja CSU w niemieckim i bawarskim systemie partyjnym [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, Gdańsk 2018.</p> <p>B. NDiaye, Francuski pejzaż polityczny po wyborach 2017 roku [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, Gdańsk 2018.</p> <p>M. Szydzisz, P. Pokrzywiński, Szas i jego wpływ na współczesny Izrael [w:] K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Wybrane systemy polityczne i partyjne - wyzwania i prognozy, Gdańsk 2018.</p>
-----------------------	-------------------------	--

	Uzupełniająca lista lektur	<p>E. Machelski, Opozycja w systemie demokracji parlamentarnej. Wielka Brytania, Niemcy, Włochy, Warszawa 2001.</p> <p>B. Michalak, Partie protestu w Europie Zachodniej, Toruń 2008.</p> <p>B. Michalak, A. Sokala, Leksykon prawa wyborczego i systemów wyborczych, Warszawa 2010.</p> <p>Systemy polityczne i komunikowanie polityczne w Europie i na świecie, [dokument elektroniczny]/red. nauk. K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Gdańsk 2016, wybrane rozdziały według zainteresowań; książka do pobrania: https://issuu.com/politologiaug/docs/mi_dzy_teori_a_praktyk_funkcjo_ee84c37716d8b6</p> <p>Systemy polityczne i partyjne w ujęciu teoretycznym i praktycznym, [dokument elektroniczny]/red. nauk. K. Kamińska-Korolczuk, M. Mielewczyk, R. Ożarowski, Gdańsk 2016, wybrane zagadnienia według zainteresowań; książka do pobrania: https://issuu.com/politologiaug/docs/mi_dzy_teori_a_praktyk_funkcjoK_Zuba_Brytyjski_system_partyjny_w_XXI_wieku_ciągłość_czy_zmiana?, "Annales UMCS", VOL. XIX, 1, 2012, artykuł dostępny online.</p> <p>A. Kuczyńska, Francja V Republiki i jej koalicje (1986-1988, 1993-1995, 1997-2002), Warszawa 2008.</p>
	Adresy eZasobów	

UWAGA - warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.

Oceniane będą: stosowanie pojęć wpisanych w zawartość przedmiotu, umiejętność definiowania cech charakterystycznych różnych typów systemów partyjnych, znajomość zasad prawa wyborczego w omówionych systemach politycznych, opanowanie zawartości ćwiczeń i wykładów.

Osoba studiująca odpowiada na 2 pytania wylosowanych 3 spośród poniższych:

1. Omów pojęcie systemu, wyjaśnij jakie zachodzą oddziaływania.
2. System jako normy - role społeczne, granice ról społecznych.
3. Omów podziały społeczno-polityczne współczesnego świata na bazie teorii Lipseta i Rokkana.
4. Wyjaśnij pojęcie i cechy kultury politycznej wg Almonda i Verby.
5. Omów działanie systemu jako oddziaływań instytucji.
6. Scharakteryzuj pojęcie władzy i jej źródła, omów rodzaje władzy.
7. Scharakteryzuj czym jest państwo, jakie są rodzaje państw, przedstaw główne teorie, cechy i wpływ typu państwa na system partyjny.
8. Wyjaśnij pojęcia: pluralizm polityczny, anomia, alienacja władzy, podaj przykłady na podstawie wydarzeń współczesnego świata.
9. Czym jest legitymacja do rządzenia i legitymacja władzy. Wymień i omów wiodące teorie legitymacji władzy.
10. Autorytaryzm, totalitaryzm, dyktatura, autokracja i anarchia - definiowanie i główne cechy.
11. Omów zasady instytucjonalizacji partii politycznych na świecie.
12. System partyjny jako determinanta systemu wyborczego czy system wyborczy jako determinanta systemu partyjnego?
13. Przedstaw główne systemy wyborcze i ich wpływ na kształt systemu politycznego.
14. Omów ewolucję systemu partyjnego na przykładzie wybranego państwa świata.
15. Jakie są tendencje frekwencyjne we współczesnym świecie?
16. Omów różnice i podobieństwa klasyfikacji systemów partyjnych wprowadzonych przez J. Blondela i G. Sartoriego.
17. Opisz położenie i uprawnienia partii w uregulowaniach prawnych wybranych państw europejskich przynajmniej trzech (bez Polski).
18. Wyjaśnij teorie koalicji minimalnie zwycięskich i wymień oraz omów rodzaje takich koalicji.
19. Przedstaw 4 typy/zasady tworzenia partii w zależności od obowiązujących regulacji prawnych, wyjaśnij w jakich typach systemów będą występować.
20. Omów najważniejsze założenia Ustawy o partiach politycznych RFN z 24 lipca 1967 r.
21. Przedstaw finansowanie partii w RFN, co oznacza zasada wyrównywania szans?
22. Opisz elementy składowe systemu wyborczego i możliwości manipulacji wynikiem wyborczym jakie one stwarzają.
23. Wyjaśnij i omów pojęcie relewancji i opisz testy relewancji wg G. Sartoriego.
24. Wyjaśnij teorię political cleavage Lipseta i Rokkana.
25. Omów główne ideologie i stereotypy ideologiczne.
26. Przedstaw typologię systemów partyjnych w zależności od kryteriów ilościowych i jakościowych.
27. Co to jest i czym się charakteryzuje prawo/efekty Duvergera?
28. Przedstaw i omów co najmniej trzy wybrane definicje partii i ich funkcje z różnych perspektyw badawczych.
29. Partie w systemie niedemokratycznym definiowanie, rola i znaczenie.
30. Partie w demokracji ich rola, funkcje i znaczenie - czy możliwe jest funkcjonowanie demokracji bez partii?
31. System dwupartyjny, system dwupółpartyjny i system dwublokowy, definiowanie, cechy, powody powstania i ewentualne ograniczenia funkcjonowania.
32. System wielopartyjny, definiowanie, cechy, powody powstania i ewentualne ograniczenia funkcjonowania.
33. Oś polaryzacji i stereotypy ideologiczne przedstaw i omów pojęcia oraz wyjaśnij ich znaczenie dla poznawania systemów partyjnych.
34. Relewancja partii, jej nabywanie i utrata omawiając zagadnienia użyj wyrażenia partii piwołalne, piwoły, testy relewancji.
35. Monopartyjność czy system jednopartyjny? Wyjaśnij pojęcie, zdefiniuj i uargumentuj swoją wypowiedź używając terminologii systemów partyjnych.
36. Systemy wyborcze większościowe a proporcjonalne definiowanie, zasady, wady, zalety.
37. Zasady przeprowadzania wyborów w Wielkiej Brytanii i ich wpływ na system partyjny omów prawo wyborcze i konsekwencje ordynacji wyborczej dla rynku partii politycznych.
38. Zasady przeprowadzania wyborów w USA i ich wpływ na system partyjny omów prawo wyborcze i konsekwencje ordynacji wyborczej dla rynku partii politycznych.
39. Zasady przeprowadzania wyborów w Niemczech i ich wpływ na system partyjny omów prawo wyborcze i konsekwencje ordynacji wyborczej dla rynku partii politycznych.
40. Zasady przeprowadzania wyborów we Francji i ich wpływ na system partyjny omów prawo wyborcze i konsekwencje ordynacji wyborczej dla rynku partii politycznych.
41. Jakie zasady można wprowadzić do ordynacji wyborczej, aby zapobiegać rozdrobnieniu sceny partyjnej?
42. Co to jest koalicja, jakie znasz rodzaje koalicji, dlaczego tworzy się koalicje a kiedy koalicji się nie tworzy?
43. Opisz pełną genezę partii politycznych z wyjaśnieniem, jakie były społeczne przyczyny rozwoju kolejnych etapów.
44. Wyjaśnij zasady przeprowadzania wyborów proporcjonalnych i wykaż ewentualne wady i zalety systemów wyborczych stosujących proporcjonalne metody przeliczania głosów.
45. Wyjaśnij zasady przeprowadzania wyborów większościowych i wykaż ewentualne wady i jakie zalety mają tego typu wybory.
46. Co oznacza pojęcie: wybory proporcjonalne spersonifikowane i w odniesieniu do jakiego państwa można go użyć i dlaczego?
47. Czy system partyjny Niemiec jest systemem (jak napisano w literaturze niemieckiej) płynnym pięciopartyjnym? Odpowiedź uzasadnij.
48. Współczesne zagrożenia dla stabilności systemów partyjnych.

	<p>49. Wpływ migracji i demografii na stabilność systemów partyjnych.</p> <p>50. Jakim typem systemu partyjnego jest system Wielkiej Brytanii? Odpowiedź uargumentuj.</p> <p>51. Jakim typem systemu partyjnego jest system RFN? Odpowiedź uargumentuj.</p> <p>52. Jakim typem systemu partyjnego jest system USA? Odpowiedź uargumentuj.</p> <p>53. Jakim typem systemu partyjnego jest system Francji? Odpowiedź uargumentuj.</p> <p>54. Głosowanie alternatywne remedium na wady systemów proporcjonalnego i większościowego?</p> <p>55. Omów złożoność procesów wyborczych na przykładzie wybranych państw Europy.</p> <p>56. Frekwencja wyborcza wyjaśnij pojęcie, omów tendencje występujące na w Europie i na świecie, w jaki sposób można wpływać na wzrost frekwencji i czy w ogóle powinno się chcieć ją regulować?</p> <p>57. Cechy charakterystyczne systemu partyjnego i relewantne partie polityczne Francji.</p> <p>58. -/- Wielkiej Brytanii.</p> <p>59. -/- RFN (z uwzględnieniem NRD).</p> <p>60. -/- USA.</p> <p>61. Przedstaw zasady przeprowadzania wyborów w Australii.</p> <p>62. Scharakteryzuj system partyjny Izraela.</p> <p>63. Scharakteryzuj zasady prawa wyborczego w Izraelu i ich wpływ na system partyjny.</p> <p>64. Zasady finansowania partii w Europie omów na podstawie poznanych aktów prawnych.</p> <p>65. Zasady finansowania wyborów w Europie i na świecie omów na przykładzie poznanych państw.</p> <p>66. Na przykładzie wybranych partii europejskich przedstaw założenia programowe partii socjaldemokratycznych/chrześcijańskiej demokracji/ekologicznych.</p> <p>67. Współczesna scena wyborcza w Europie partie, wybory, analiza i prognoza.</p> <p>68. Referendum Szkocji o ogłoszeniu niepodległości i odseparowaniu się od Wielkiej Brytanii powody, skutki i dalsze działania.</p> <p>69. Niemieckie Wielkie Koalicje powody powstawania, sposób trwania i ocena funkcjonowania.</p> <p>70. Systemy partyjne państw skandynawskich, Dania, Szwecja, Norwegia i Finlandia, analiza porównawcza.</p> <p>71. Omów zasady prawa wyborczego i system partyjny Indii.</p> <p>72. Zasady funkcjonowania monopartyjności na przykładzie Chińskiej Republiki Ludowej.</p> <p>73. Brazylia i jej system partyjny.</p> <p>74. Zasady funkcjonowania systemu partyjnego w państwach z silnymi grupami nacisku, klientelizm, patronaż.</p> <p>75. Ewolucja systemu partyjnego omów ją na przykładzie przynajmniej dwóch państw (oprócz Polski).</p> <p>76. Nowe ruchy społeczno-polityczne, przyczyny powstawania, prognoza co do trwałości funkcjonowania w systemach.</p> <p>77. Przymus wyborczy - zasady, ewolucja, współczesność. Wyjaśnij pojęcie na podstawie tendencji widocznych wybranych państwach.</p> <p>78. Partie protestu zdefiniuj pojęcie, wymień wybrane partie i oceń jaki mają i będą miały wpływ na kształt systemu partyjnego (https://repozytorium.umk.pl/bitstream/handle/item/1576/Antysystemowość%20partii%20protestu.pdf?sequence=1).</p> <p>79. Scharakteryzuj system partyjny jaki może występować w niedemokratycznym systemie politycznym.</p> <p>80. Wyjaśnij pojęcie populizmu i wykaż czym jest nowy prawicowy populizm na przykładzie wybranych partii (https://wuwr.pl/wrsp/article/view/6285 lub: K. Kamińska-Korolczuk, Nowy prawicowy populizm w niemieckim systemie partyjnym (w:) K. Walecka, K. Wojtas (red.), Nowe partie i ruchy polityczne: praktyka i idee współczesnej demokracji, Warszawa 2017.</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.